

Издадените до сега у нас ръководства са предназначени за специалисти¹ или не третират въпросите, свързани с използването на графичните изображения за агитационно-пропагандни цели.²

Невъзможно е в една статия да се изложат всички начини и форми за графично представяне на данните, предназначени за агитационни цели. Настоящата статия има за цел да покаже само основните правила и форми, както и някои от най-често допусканите грешки.

Графическите изображения имат обикновено следните конкретни цели:

а) да сравнят еднакви показатели, отнасящи се до различни страни, окръзи, предприятия, народностопански отрасли и пр.

б) да покажат структурата или структурните промени на дадено явление по място и време.

в) да покажат развитието на дадено явление по време или да сравнят темповете на развитието му в различните страни, окръзи, предприятия и пр.

г) да покажат разпределението на членовете на дадена статистическа съвкупност, според значението на определен признак и

д) да покажат териториалното разпределение на дадено явление.

За постигането на тия цели има твърде разнообразни графични форми. Цифровите данни могат да бъдат представени графично чрез геометрични линии и фигури (диаграми), чрез геометрични тела (стереограми), чрез схематични географски карти с различно защриховане или оцветяване (картограми) или чрез комбинация от картограми с диаграми (картодиаграми).

Най-подходящи и с най-голямо приложение в нагледната агитация са диаграмите, поради което ще се спрем главно на тях.

В зависимост от това с какви геометрични средства са изразени зависимостите между графично представените статистически редове от данни диаграмите биват главно два вида:

линейни, при които статистическият ред се представя с помощта на линия и

плоскостни, при които всеки член на реда е представен с пропорционално голяма фигура.

Плоскостните диаграми според вида на използваните геометрични фигури могат да бъдат най-различни. Най-широко разпространените видове плоскостни диаграми са стълбовите и секторните. Другите видове плоскостни диаграми имат сравнително по-малко приложение в агитационната работа.

Всяка диаграма, независимо от вида ѝ, има следните съставни части: заглавие, графичен образ и обяснения.

Заглавието трябва сбито и точно да определя съдържанието на диаграмата, т. е. същността на явлението и определението му по място и време. Например: „Производство на вълна на глава от населението в Бъл-

¹ Книгата на У. Кларк „Гантови диаграми“ например разглежда изключително въпроса за графическия контрол на работата.

² В учебниците по статистика най-често се дават правилата за създаване на графически изображения, предназначени за подробен анализ на представените графично данни.